

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

**Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва
Кафедра будівництва**

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

**Охорона праці та цивільний захист
Обов'язкова**

Освітньо - наукова програма Архітектура та містобудування

Спеціальність G17 Архітектура та містобудування

Галузь знань G Інженерія, виробництво та будівництво

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва

Мова навчання українська

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Охорона праці та цивільний захист» складена відповідно до освітньо-наукової програми Архітектура та містобудування.

Розробник:

Янчук Іванна Володимирівна, доцент кафедри будівництва, канд. фіз.-мат. наук.

Викладач, що забезпечує читання даної дисципліни:

Янчук Іванна Володимирівна, доцент кафедри будівництва, канд. фіз.-мат. наук.

Погоджено з гарантом ОП Ірина КОРОТУН

Затверджено на засіданні кафедри архітектури, урбаністики та збереження об'єктів ЮНЕСКО

Протокол № 4 від 25 серпня 2025 року

Завідувач кафедри Ірина КОРОТУН

Схвалено методичною радою факультету АБДПМ

Протокол № 1 від 25 серпня 2025 року

Голова методичної ради Оксана ГАЛУНКА

Мета навчальної дисципліни «Охорона праці та цивільний захист» полягає у формуванні в майбутніх фахівців системи компетенцій, знань, умінь і навичок, необхідних для здійснення професійної діяльності з урахуванням ризиків виникнення техногенних і природних небезпек, що можуть призвести до негативних наслідків на об'єктах господарської діяльності, нещасних випадків та надзвичайних ситуацій. Дисципліна спрямована на виховання відповідальності за особисту та колективну безпеку, розвиток здатності творчо мислити, розв'язувати складні проблеми інноваційного характеру та приймати обґрунтовані й ефективні рішення у сфері охорони праці та цивільної безпеки.

Основними завданнями дисципліни є формування знань з нормативно-правових основ охорони праці та цивільної безпеки; набуття вмінь ідентифікації та оцінювання професійних ризиків; засвоєння принципів організації безпечних умов праці та запобігання нещасним випадкам і надзвичайним ситуаціям; формування навичок дій у надзвичайних ситуаціях і відповідальності за особисту та колективну безпеку з урахуванням майбутньої професійної діяльності.

Пререквізити – опанування знань з дисциплін «Основи охорони праці», «Вступ в теорію архітектурного проєктування», «Технологія будівництва» – знання, навички, уміння стали базою для вивчення даної освітньої компоненти.

Результати навчання

Навчальна дисципліна «Охорона праці та цивільний захист» спрямована на забезпечення засвоєння таких *загальних і спеціальних компетентностей*:

СК09. Здатність здійснювати організацію та керівництво професійним розвитком осіб та груп у сфері архітектури і будівництва.

СК14. Здатність розробляти об'єкти цивільного захисту, концепції та проєктні пропозиції відновлення пошкоджених воєнними діями територій та об'єктів.

У результаті засвоєння змісту навчальної дисципліни студент має набути таких *програмних результатів навчання*:

РН09. Проєктувати будівельні конструкції, будівлі, споруди, інженерні мережі та технологічні процеси будівельного виробництва, з урахуванням інженерно-технічних та ресурсозберігаючих заходів, правових, соціальних, екологічних, техніко-економічних показників, наукових та етичних аспектів, і сучасних вимог нормативної документації, часових та інших обмежень, у сфері архітектури та будівництва, охорони довкілля та безпеки праці.

Опис змісту робочої програми навчальної дисципліни
Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	3	90	16	14	-	-	60	-	залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1.						
ОХОРОНА ПРАЦІ						
Тема 1. Теоретичні основи охорони праці у галузі архітектури та особливості цивільного захисту.	10	2	2	-	-	6
Тема 2. Державне управління та нагляд за охороною праці в галузі. Система управління охороною праці підприємства.	12	2	2	-	-	8
Тема 3. Особливості умов праці і безпека довкілля у галузі будівництва.	12	2	2	-	-	8
Тема 4. Аварії, травматизм і захворювання на виробництві та заходи їх профілактики.	12	2	2	-	-	8
	46	8	8			30
Змістовий модуль 2.						
ЦИВІЛЬНА БЕЗПЕКА						
Тема 5. Цивільна безпека в умовах сьогодення.	13	2	3	-	-	8

Архітектурно-планувальні засади проектування захисних споруд цивільного захисту (за ДБН В.2.2-5:2023).						
Тема 6. Запобігання надзвичайних ситуацій: моніторинг і прогнозування. Пожежна безпека.	17	3	2	-	-	12
Тема 7. Основи організації рятувальних і невідкладних робіт в надзвичайних ситуаціях.	14	2	2	-	-	10
Разом за ЗМ 2	34	7	7			30
Усього годин	90	15	15	-	-	60

Тематика практичних занять з переліком питань

№ теми	Назва теми (завдання)
1	<p>Аналіз галузевих нормативно-правових актів з охорони праці. Які основні галузеві нормативно-правові акти з охорони праці застосовуються в галузі та які їхні ключові вимоги? Які обов'язки роботодавця та працівників передбачені галузевими актами з охорони праці щодо забезпечення безпечних умов праці? Як відрізняються вимоги щодо охорони праці для офісної/проектної діяльності та для виїзних/будівельних робіт (зокрема щодо засобів захисту, інструктажів, контролю за безпекою)?</p>
2	<p>Розробка і удосконалення системи управління охороною праці підприємства. Завдання і функції системи управління безпекою праці підприємства. Які основні етапи розробки та впровадження системи управління охороною праці на підприємстві (аналіз, планування, організація, контроль, коригування)? Які основні завдання СУОП і як вони впливають на забезпечення безпечних умов праці та зниження рівня виробничого травматизму? Які функції виконує система управління безпекою праці на підприємстві (планування, організація, мотивація, контроль, аналіз, навчання, реагування на інциденти) і які механізми їх реалізації?</p>
3	<p>Навчання з охорони праці для працівників галузі. Які основні вимоги до проведення інструктажів з охорони праці для працівників галузі архітектури (вступний, первинний на робочому місці, повторний, позаплановий, цільовий)? Які основні ризики та небезпечні фактори характерні для працівників архітектурної галузі (робота з кресленнями, комп'ютерною технікою, проектною документацією, виїзди на об'єкти) і які заходи з безпеки слід застосовувати? Які документи підтверджують проходження навчання та інструктажів з охорони праці в архітектурній організації і яка їх роль у забезпеченні безпечних умов праці?</p>
4	<p>Аналіз виробничого травматизму і розслідування причин травмування на підприємствах. Які основні показники виробничого травматизму використовуються для аналізу на підприємстві (рівень, частота, тяжкість, втрати робочого часу) і як їх розраховують? Які основні етапи розслідування нещасного випадку на виробництві та які документи оформляються в процесі розслідування?</p>

	Які типові причини травмування (недоліки в організації праці, технічні, технологічні, поведінкові, організаційні) і як їх ідентифікують під час розслідування?
5	Вивчення особливостей законодавства України з питань цивільного захисту. Дії у разі загрози та виникнення терористичного акту. Які основні нормативно-правові акти регулюють цивільний захист в Україні та які їхні ключові положення? Які дії необхідно виконати при отриманні повідомлення про загрозу терористичного акту (порядок дій, правила безпеки, повідомлення відповідних служб)? Які дії слід здійснювати під час виникнення терористичного акту (у разі вибуху, захоплення заручників або виявлення підозрілого предмета), щоб забезпечити власну безпеку та безпеку оточуючих?
6	Пожежна профілактика підприємств галузі. Які основні заходи пожежної профілактики повинні бути організовані на підприємстві (установі) галузі та хто відповідає за їх виконання? Які основні причини виникнення пожеж на підприємствах і які заходи необхідно застосовувати для їх запобігання? Які вимоги до організації евакуації та первинних засобів пожежогасіння на підприємстві (розташування, оснащення, інструктажі, план евакуації)?
7	Особливості надання долікарської допомоги потерпілим від нещасного випадку. Які дії слід виконати в перші хвилини після нещасного випадку (оцінка ситуації, забезпечення безпеки, виклик допомоги, визначення стану потерпілого)? Які алгоритми надання долікарської допомоги при найпоширеніших травмах: кровотечах, опіках, переломах, втраті свідомості, судомгах? Які правила транспортування потерпілого до медичного закладу та які протипоказання слід враховувати, щоб не погіршити стан (під час переломів, травм хребта, уражень електричним струмом тощо)?

Виконання кожної практичної роботи оцінюється максимум в **5 балів**.

Система оцінювання виконання практичної роботи:

- практична робота виконана в повному обсязі у відведений час, під час захисту виконаної роботи студент вірно, в повному обсязі відповідає на всі теоретичні і практичні запитання, у відповіді присутнє обґрунтування прийнятих рішень та посилання на нормативну літературу (не менше 90% потрібної інформації) – **5 балів**.

- практична робота виконана в повному обсязі у відведений час, під час захисту виконаної роботи студент достатньо повно відповідає на всі теоретичні і практичні питання (не менше 75% потрібної інформації) – **3-4 бали**.

- практична робота виконана в повному обсязі у відведений час, під час захисту виконаної роботи студент недостатньо повно відповідає на всі теоретичні і практичні запитання (не менше 55% потрібної інформації) – **1-2 бали**.

- практичну роботу не виконано, або виконано лише частково, також мають місце значні незадовільні відповіді на теоретичні і практичні запитання під час захисту виконаної роботи – **0 балів**.

Якість виконання практичних завдань дає змогу оцінити самостійну пошукову роботу студента, опрацювання додаткових джерел навчально-методичної та нормативної літератури.

Завдання для самостійної роботи студентів

№	Теми для самостійної роботи	Вид роботи	К–сть годин
1	Нормативно-правові акти і стан функціонування охорони праці та цивільної безпеки в країнах ЄС.	Опрацювання літературних джерел.	10
2	Визначення знаків безпеки і захисту здоров'я працівників галузі.	Розробити фрагмент презентації до теми.	10
3	Обґрунтування технічних характеристик і видів засобів індивідуального захисту.	Опрацювання літературних джерел. Розробити фрагмент презентації до теми.	10
4	Основи поведінки населення в умовах радіоактивного та хімічного зараження територій.	Опрацювання літературних джерел та відеоматеріалів.	10
5	Особливості охорони праці в галузі комп'ютерингу та їх урахування при проектуванні закладів цивільної безпеки.	Опрацювання літературних джерел та відеоматеріалів.	10
6	Методика виконання розділу «Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях» у кваліфікаційній роботі здобувачів.	Розробити приклад методики виконання розділу «Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях» у кваліфікаційній роботі.	10

Оцінювання самостійної роботи студентів проводяться також проведенням тестування в Гугл формі та частково в системі електронного навчання Мудл. З переліком тестових завдань можна ознайомитись в системі електронного навчання Мудл або безпосередньо у викладача.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Перелік завдань передбачених на самостійне опрацювання відповідно до кожної теми змістового модуля враховується в системі оцінювання поточного контролю. Виконання самостійної роботи оцінюється по 2 (два) бали до кожної з тем.

Система оцінювання виконання самостійної роботи:

- самостійна робота виконана в повному обсязі у відведений час, під час захисту виконаної роботи студент достатньо повно відповідає на всі теоретичні і практичні питання (не менше 90% потрібної інформації) – **1-2 бали**.

- самостійну роботу не виконано, або виконано лише частково, також мають місце значні незадовільні відповіді на теоретичні і практичні питання під час захисту виконаної роботи – **0 балів**.

Методи навчання

До методів вивчення дисципліни «Охорона праці та цивільний захист» належать: лекції, ілюстративні пояснення з допомогою ком'ютерної техніки, навчальні фільми, навчальні стенди, практичні роботи та виконання комплексу завдань для самостійної роботи студентів.

На лекції здійснюється послідовний і систематизований виклад кожної теми навчальної дисципліни та демонструванням на проекторі ілюстрацій для наочного сприйняття та засвоєння навчального матеріалу або\та перегляд навчально фільму. Лекція органічно поєднується з іншими видами навчальних занять, слугує підґрунтям для поглиблення і систематизації знань, які набуваються студентами у процесі аудиторної і позааудиторної навчальної роботи.

На практичному занятті здійснюється розв'язок студентами практичних завдань. При цьому формуються вміння і навички практичного застосування теоретичного матеріалу шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

Система контролю та оцінювання

До системи контролю під час оцінювання студентів застосовуються наступні методи контролю: усного контролю, письмового/графічного контролю, тестового контролю, самоконтролю. Усний контроль проводиться шляхом опитування на занятті (питання-відповідь). Письмовий контроль здійснюється шляхом виконання письмового завдання. Для самоконтролю студентам наведено перелік питань, що відповідають змісту лекційного заняття.

Система контролю з навчальної дисципліни «Охорона праці та цивільний захист» складається з таких форм контролю: поточний, модульний, підсумковий.

Поточний і модульний контроль навчальної роботи студентів передбачає рейтингове оцінювання знань, умінь і навичок студентів за окремими змістовими модулями та їх елементами. Оцінювання знань студентів відбувається на практичних заняттях, модульних контрольних роботах, заліку.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами поточного контролю.

Навчальні досягнення студентів оцінюються відповідно до повноти і чіткості відповідей на кожному етапі контролю.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)							Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
8	8	10	10	8	8	8		

T1, T2 ... T13 – теми змістових модулів.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни Охорона праці та цивільний захист на підсумковому контролі.

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи ЄКТС.

Критерієм успішного оцінювання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним запланованим результатом навчання.

Підсумкова оцінка, як показник результатів вивчення навчальної дисципліни, складається із сумарної кількості балів за поточне оцінювання – **60 балів** та підсумкового модуль-контролю (залік) – **40 балів**, за **100-бальною** університетською шкалою.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

Змістовий модуль 1. Охорона праці

1. Назвіть предмет і завдання охорони праці в галузі.
2. Дати визначення поняттю «охорона праці».

3. Наведіть класифікацію виробничих небезпек і охарактеризуйте методи їх запобігання.
4. Охарактеризуйте теорію безпеки і ризику.
5. Поясніть блок-схему процесів формування і виникнення виробничих небезпек у галузі.
6. Проведіть аналіз галузевих нормативно-правових актів з охорони праці.
7. Охарактеризуйте державну службу України з питань охорони праці.
8. Поясніть особливості державного управління та нагляду за охороною праці у підприємствах галузі.
9. Назвіть складові системи управління охорони праці підприємства.
10. Поясніть завдання системи управління безпекою праці підприємства.
11. Охарактеризуйте функції системи управління безпекою праці підприємства.
12. Поясніть удосконалення системи управління охороною праці підприємства.
13. Дати визначення поняттю умов праці в архітектурі.
14. Поясніть гігієнічні критерії оцінки.
15. Наведіть класи умов праці.
16. Назвіть медико-санітарні вимоги до умов праці.
17. Охарактеризуйте особливості шкідливих чинників в галузі: фізичні, хімічні, біологічні, трудового процесу.
18. Визначте особливості охорони довкілля.
19. Проведіть аналіз виробничого травматизму.
20. Назвіть основи причин травмування на підприємствах.
21. Проаналізуйте організаційні та технічні заходи та засоби запобігання травматизму.
22. Визначте причини електротравм та умови ураження електричним струмом.

Змістовий модуль 2. Цивільна безпека

1. Назвіть предмет і завдання цивільної захисту.
2. Охарактеризуйте основні принципи захисту населення в надзвичайних ситуаціях.
3. Поясніть способи захисту населення в надзвичайних ситуаціях.
4. Назвіть причини надзвичайних ситуацій.
5. Наведіть класифікацію надзвичайних ситуацій, їх вплив на безпеку життєдіяльності людини.
6. Проаналізуйте суть діяльності та завдання державної системи цивільного захисту.
7. Обґрунтуйте дії у разі загрози та виникнення терористичного акту.
8. Охарактеризуйте особливості і джерела небезпек виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру.
9. Визначте засади спостереження і прогнозування виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру.
10. Проаналізуйте пожежонебезпечні властивості матеріалів і речовин, пожежовибухонебезпечність об'єктів.
11. Охарактеризуйте систему попередження і захисту від пожеж.

12. Охарактеризуйте пожежну профілактику підприємств галузі.
13. Поясніть дії у разі пожежі.
14. Охарактеризуйте організацію рятувальних і невідкладних робіт в надзвичайних ситуаціях.
15. Проаналізуйте ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій, аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи.
16. Назвіть особливості надання долікарської допомоги потерпілим від нещасного випадку.

Зарахування результатів неформальної освіти

Відповідно до «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №16 від 25 листопада 2024 року) (<https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf>) у процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та/або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу.

Форми інформальної освіти під час вивчення дисципліни «Охорона праці та цивільний захист»: проведення екскурсій на підприємства галузі, одноразові лекції, відеоуроки, медіа-консультації, спілкування з колегами, читання спеціалізованих журналів, телебачення, відео, незаплановані випадкові бесіди.

Рекомендована література

Основна

1. ДБН А.3.2-2-2009 Система стандартів безпеки праці. Охорона праці і промислова безпека у будівництві. Основні положення.
2. Батлук В.А., Гогіташвілі Г.Г. Охорона праці у будівельній галузі: навч. посібник. К.: Знання, 2006, 550 с.
3. Васійчук В.О., Гончарук В.Є., Качан С.І., Мосняк С.М. Основи цивільного захисту: Навч. посібник / Львів, 2010, 384 с.
4. ДБН В.1.2-7:2021 Основні вимоги до будівель і споруд. Пожежна безпека.
5. ДБН В.2.5-28:2018 Природне і штучне освітлення.
6. ДБН В.1.1-7:2016 Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги.
7. Запорожець О.І., Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д. Цивільний захист: підручник. К.: ЦУЛ, 2016, 264 с.
8. ДБН В.2.2-5:2023 Захисні споруди цивільного захисту.

Додаткова

1. Левченко О.Г., Полукаров О.І. та ін. Охорона праці та цивільний захист: підручник. К.: Основа, 2019, 670 с.

2. ДБН В.2.2-28:2010 Будинки і споруди. Будинки адміністративного та побутового призначення.
3. Левчук К.О., Романюк Р.Я., Толок А.О. Цивільний захист: навчальний посібник. Дніпродзержинськ: ДДГУ, 2016, 325 с.
4. Швагер Н. Ю. Основи гігієни праці в схемах і таблицях: Навчальний посібник / Швагер Н. Ю., Комісаренко Т. А. - Кривий Ріг : Чернявський Д. О. [вид.], 2020. - 37 с. Режим доступу: <http://ds.knu.edu.ua/jspui/handle/123456789/3096>.
5. Бедрій Я. Цивільний захист України: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Я. Бедрій, В. Малов. — Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2017. — 392 с.
6. Ткачук К.Н. Основи охорони праці. Підручник / Ткачук К.Н., М.О. Халімовський, В.В. Зацарний, Зеркалов Д.В. та ін. – К.: Основа, 2011.
7. Колодрівська С. Архітектурні особливості бункерів, криївок та стаціонарних укриттів. Науковий керівник І. Коротун. Матеріали XI міжнародної наукової конференції. Івано-Франківськ - 2024 ст. 236-238. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/ADM/Downloads/збірник_Студентські_дискусії_2024_4_compressed.pdf

Покликання на інформаційні ресурси в інтернеті, відео-лекції, інше методичне електронне забезпечення:

- Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nau.ua>.
- Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>, <https://zakon.rada.gov.ua/>.
- Офіційний сайт Державної служби України з питань праці. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dsp.gov.ua/>.
- Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.dsns.gov.ua/>.
- Офіційний сайт Фонду соціального страхування України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fssu.gov.ua/>.
- Репозитарій Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (наукові статті, автореферати дисертацій та дисертації, навчальні матеріали, студентські роботи, матеріали конференцій, патенти, комп'ютерні програми, статистичні матеріали, навчальні об'єкти, наукові

- звіти). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://online.chnu.edu.ua/викладачу/інституційний-репозитарій>.
- Типове положення про службу охорони праці. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1526-04#Text>.
  - Закон України Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1809-14#Text>.
  - Презентація ДБН В.2.2-5:2023 Захисні споруди цивільного захисту.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://mtu.gov.ua/files/Преза_МІУ_ЗАХИСНІ_СПОРУДИ_ЦИВІЛЬНОГО_ЗАХИСТУ__16x9_v2%20\(1\).pdf](https://mtu.gov.ua/files/Преза_МІУ_ЗАХИСНІ_СПОРУДИ_ЦИВІЛЬНОГО_ЗАХИСТУ__16x9_v2%20(1).pdf)

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/f5eobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf